

De rol van de certificerend actuaris onder de Wtp

De Wtp leidt tot een herziening van het Nederlandse pensioenstelsel. Dit heeft gevolgen voor de rol van de certificerend actuaris. De Werkgroep Actuariële Verklaring van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) bestudeert de gevolgen. De wet biedt houvast. De certificerende rol verandert mee met het pensioenstelsel. De toenemende complexiteit leidt tot een blijvende behoefte aan actuariële controles.

De waarmerkend of certificerend actuaris heeft een wettelijke taak, zoals is vastgelegd in onder andere artikel 147 van de Pensioenwet (Pw)¹. In dit artikel is vermeld dat een pensioenfonds staten verstrekt aan De Nederlandsche Bank (DNB), waaronder actuariële staten. De actuariële staten worden gewaarmerkt door een (bevoegd) actuaris en voorzien van een actuariel verslag inclusief een verklaring van de actuaris, waarin de actuaris bevestigt dat hij of zij zich ervan heeft overtuigd dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pw. Met het actuariel verslag wordt het certificeringsrapport bedoeld. Het certificeringsrapport bevat de actuariële verklaring en deze laatste wordt één op één overgenomen in het jaarverslag.

Onder de Pensioenwet, zoals deze vanaf 1 juli 2023 luidt na doorvoeren van de Wet toekomst pensioen (Wtp), blijft deze wettelijke taak voor de certificerend actuaris bestaan.

VERVALLEN WERKZAAMHEDEN

Sommige Pw-artikelen waar de actuaris zijn verklaring op afgeeft zijn komen te vervallen als gevolg van de Wtp. Zo is er bijvoorbeeld geen sprake meer van een kostendekkende premie (vervallen artikel 128, 130 en 130a), is het vereist eigen vermogen niet meer van toepassing (artikel 132), zijn de beleidsdekkingsgraad en reële dekkingsgraad niet meer van betekenis (artikel 133a en 133b), speelt korten van aanspraken (artikel 134) geen rol meer (variabele uitkeringen bewegen mee met behaalde rendementen, maar als er sprake is van een daling, dan is dat geen korting) en spelen om dezelfde reden ook toeslagen geen rol meer (artikel 137). Tenslotte lijkt een herstelplan en de actualisatie daarvan ook niet meer nodig (artikels 138 en 139).

Er vervalt dus een hoop².

UITBREIDING WERKZAAMHEDEN

Echter, er zijn ook nieuwe elementen waar de certificerend actuaris in zijn verklaring rekening mee moet houden. De tekst in artikel 147, lid 4, is namelijk aangepast met de intrede van de Wtp. De nieuwe letterlijke tekst is:

Met zijn verklaring bedoeld in het derde lid bevestigt de actuaris dat hij zich ervan heeft overtuigd dat voldaan is aan de artikelen 126 tot en met 140, de correcte toepassing van de toedelingsregels en de regels ten aanzien van de risicohouding.

De onderstreepte tekst is nieuw en betreft derhalve een uitbreiding van de taak van de certificerend actuaris. Binnen de Werkgroep Actuariële Verklaring wordt momenteel uitgewerkt wat de gevolgen zijn van de Wet toekomst pensioenen op het werk en de verklaring van de certificerend actuaris. De Werkgroep bestaat uit werknemers van de verschillende advieskantoren (zijnde Martin Wouda en Anton den Hartog van Aon, Jeroen Schilder van WTW, Richard Meijer van Sprenkels, Kristel Kusters van Mercer, René van der Meer van Milliman en Pieter Heesterbeek van Triple A – Risk Finance) onder begeleiding van Wies de Boer van het AG.

DE CORRECTE TOEPASSING VAN DE TOEDELINGSREGELS

Het is wel verrassend hoeveel discussie een simpele aanpassing van dit artikel 147 met zich meebrengt. Zo buigen we (lees: de Werkgroep Actuariële Verklaring) ons over de definitie van 'toedelingsregels'. Gelukkig is daarvoor een definitie opgenomen in de Pw. Deze luidt:

De wijze waarop bij de solidaire premieovereenkomst financiële meef-tegenvallers als gevolg van het collectief gevoerde beleggingsbeleid, de ontwikkeling van de levensverwachting en het sterfteresultaat via beschermingsrendementen en overrendementen in de voor pensioenuitkering bestemde vermogens of in de solidariteitsreserve worden verwerkt.

Deze definitie is helder en daar kunnen we mee aan de slag. Maar er blijkt ook uit dat toedelingsregels kennelijk alleen toezien op de Solidaire Premiereregeling (SPR) en dus niet op de Flexibele Premiereregeling (FPR). Bij de FPR spreekt de Pw namelijk over een 'collectief toedelingsmechanisme'.

De werkgroep is van mening dat, hoewel dit niet direct uit de wet valt af te leiden, de verklaring van de certificerend actuaris ook het collectief toedelingsmechanisme omvat van de FPR.

Qua werkzaamheden valt hier veel te controleren, zowel bij een SPR als bij een FPR. De toedelingsregels zijn complex en waarschijnlijk daardoor ook foutgevoelig.

DE REGELS TEN AANZIEN VAN DE RISICHOUDING

Ook over de 'regels ten aanzien van de risicohouding' buigt de werkgroep zich. Deze zijn vrij breed geformuleerd, zodat je er nog alle kanten mee op kunt. De werkgroep vindt het belangrijk om hier een duidelijk standpunt in te nemen als het gaat om wat hier precies onder valt en wat de certificeerder gaat verklaren. Momenteel zijn veel

fondsen bezig met het uitzetten van risicopreferentieonderzoeken en de vertaling daarvan naar de nieuwe definitie van de risicohouding. Het fonds dient hier gevolgtijdelijk een aantal stappen te doorlopen en wij als certificeerders zullen dit proces gaan beoordelen.

HET OORDEEL VAN DE CERTIFICEREND ACTUARIS

Onder het FTK dat tot de inwerkingtreding van de Wtp gold, was het gebruikelijk dat de certificerend actuaris een oordeel opnam in de actuariële verklaring over de financiële positie. Deze kon als 'goed', 'voldoende', 'niet voldoende' of 'slecht' worden betiteld en al dan niet voorzien worden van een toelichting. De werkgroep buigt zich momenteel over de vraag of een dergelijk oordeel bij de nieuwe premieovereenkomsten nog wel aan de orde is. En zo niet, of we toch niet over andere elementen een oordeel zouden moeten geven. Maar dit laatste is nog onderwerp van discussie.

AFSLUITEND

De inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen heeft tot gevolg dat een deel van de werkzaamheden van de certificerend actuaris is komen te vervallen. Tegelijkertijd is de rol van de certificerend actuaris juist verder uitgebreid, namelijk doordat de toepassing van de toedelingsregels en de regels en aanzien van de risicohouding binnen de actuariële verklaring zijn getrokken. De precieze implicaties van de Wtp voor het werk van de certificerend actuaris zijn nog niet bekend en worden momenteel uitgewerkt door de Werkgroep Actuariële Verklaring. Zodra we daar witte rook hebben, zullen we alle actuarissen hierover informeren. ■

1 – Voor de Wet Beroepspensioen geldt één en ander vergelijkbaar.

2 – Voor pensioenfondsen die niet invaren (dan wel, zolang zij niet hebben ingevaren) blijft de Pw gelden zoals die was vóór 1 juli 2023 en zijn er geen wijzigingen in de verklaring en werkzaamheden van de certificerend actuaris.

SAVE THE DATE

AG JAARCONGRES 2024 # DIVERS DINSDAG 4 JUNI SPANT! BUSSUM